

İsm-i âzam nedir, Kur'ân-ı Kerîm ile arasında nasıl bir münasebet vardır?

İsm-i âzam, “*en büyük isim*” demektir. Hz. Peygamber (asm) en büyük peygamber olarak ism-i âzama mazhar olduğu gibi, Kur'ân dahi bütün İlâhî kitaplar içinde en mümtaz olmasıyla hem ism-i âzama, hem de bütün ilahî isimlerin azamî tecellilerine mazhar olmuştur. Bundan dolayı Kur'ân, “*bütün âlemlerin Rabbi*” itibarıyla Allah'ın kelâmıdır. Hem insana bakar, hem cinne... Hem dünyaya bakar, hem âhirete...

Onun bu hususiyeti, Hz. Peygamber (asm)'e gelen vahyin en üst mertebede olmasındandır. Mesela, veli bir zata gelen ilham, o veliye has bir bilgi ihtiva eder. Hz. Peygambere gelen Kur'ân ise, O'na has bir bilgi olarak gelmemiş, bütün âlemlere duyurulmuştur. (*Eren, Kur'ân'da Gayb Bilgisi, s. 120-123*)

İlâhî bir haberleşme mekanizması olan vahiy, onu teşkil eden birtakım unsurlardan müteşekkildir. Şu âyet, bu unsurları toplu halde bünyesinde taşımaktadır:

“Şüphesiz bu Kur'ân, Âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir. İnsanları uyaran bir peygamber olman için onu, apaçık bir Arapça lisan ile senin kalbine Emin Ruh (Cebrail) getirdi.” (*Şuara Suresi, 26/192-195*)

Âyetten hareketle, bu unsurları şöyle sıralayabiliriz:

1. Kur'ân, Âlemlerin Rabbinin kelâmıdır.
2. Onu peygambere getiren melek, Hz. Cebrail'dir.
3. Vahyin iniş yeri, Hz. Peygamberin kalbidir.
4. Gelen vahiy, Hz. Peygamberin lisanı üzere gelmiştir.
5. Hz. Peygamber, gelen vahiyle insanları ikazla vazifelidir.

Bu beş unsurdan konumuzla alâkalı olan 1. ve 5. maddeleri kısaca izah etmekte fayda görüyoruz:

1. Allah'ın kelâmı olma vasfı, sadece Kur'ân'a has bir vasıf değildir. Fakat bu kitaplar içinde Kur'ân'ın apayrı bir yeri vardır. Zira Kur'ân, belli bir devir ve belli bir kavim için değil, bütün devirler ve bütün insanlar için gönderilmiştir. İşte bu noktadan Kur'ân, “*Âlemlerin Rabbi*” ünvanıyla Allah'ın kelâmıdır.

Ayrıca, veli bir zât, kendi kalb aynasıyla ilhama mazhar olabilir. Fakat bu ilham hususîdir. Kendisinin hususî hayatıyla alâkalıdır. Kur'ân ise, Rasulullah'ın kalbine bütün insanlığı alâkadar eden meseleleri halletmek için inmiştir. Bu noktadan dahi, “*Kur'ân Âlemlerin Rabbinin kelâmıdır.*”

5. Gelen vahiy, Hz. Peygamber (asm)'e has bir marifet ve malumat olarak kalması için gönderilmiş olmayıp, insanlığa ulaştırması için gönderilmiştir. Hz. Cebrail (as), bu mesajın peygambere gelişinde bir elçi olduğu gibi, Hz. Peygamber (asm) de, insanlığa ulaşmasında bir elçi (mübelliğ)'dir.

Buna karşılık kalbine ilham gelen bir veli ise, tebliğle vazifeli değildir. Hatta kalbine gelen ilhamı söylemesi, gurur alameti kabul edileceğinden, ekseriyetle söylememesi daha muvafık olur. Bu durum, vahiyle ilham arasındaki mühim farklardan biridir.